

**К. Сидорова. Огляд фонду 1604 Міністерство народного здоров'я і опіки
Української Народної Республіки мм. Київ, Вінниця, Рівне, Кам'янець –
Подільський. Тарнів, Ченстохів (Польща)**

В Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (далі — ЦДАВО України) зберігається фонд № 1604 Міністерство народного здоров'я і опіки Української Народної Республіки м. Київ.

Дату першого надходження документів фонду на архівне зберігання та першоджерела його формування точно встановити не вдалося. Однак відомо, що документи Міністерства народного здоров'я і опіки УНР надійшли на зберігання до Центрального державного історичного архіву УСРР у 1945 р. 1951 р. вони були передані до Центрального державного архіву Жовтневої революції і соціалістичного будівництва УРСР у м. Харкові (далі — ЦДАЖР УРСР).

У 1991 р. комісія по розсекреченню документів у відділі спецфондів ЦДАЖР УРСР, керуючись рішенням колегії Головного архівного управління УРСР від 16 березня 1987 р. «Про розширення доступу до документів, що зберігаються в державних архівах республіки» та інформаційним листом від 14 грудня 1989 р. про виконання рішення колегії Головного архівного управління від 18 травня 1989 р. «Про роботу державних архівів по розширенню доступу дослідників до документів ДАФ СРСР», постановила передати документи фонду на загальне зберігання.

У 1917-1920 рр. Україна пережила декілька етапів своєї державності, кожний з яких характеризувався своїми особливостями щодо побудови центральних органів управління, в тому числі й управління охороною здоров'я.

Перший з етапів — це період правління Української Центральної Ради (далі — УЦР). Він охоплював тринадцять з половиною місяців, від 17 березня 1917 р. до 29 квітня 1918 р. За цей період Україна пройшла шлях від

частини Російської імперії через національно-територіальну автономію (перший універсал УЦР від 23 червня 1917 р.), до проголошення Української Народної Республіки (далі - УНР) (третій універсал УЦР від 20 листопада 1917 р.), її незалежності (четвертий універсал УЦР від 22 січня 1918 р.).

Саме у цей період, 15 жовтня 1917 р., відбувся I Крайовий лікарсько-санітарний з'їзд, на якому декан медичного факультету Українського народного університету О. Корчак-Чепурківський зачитав доповідь про утворення Крайового медично-санітарного органу при Генеральному Секретаріаті УЦР. Це був перший орган управління медико-санітарною справою автономної України. Новостворена Крайова лікарсько-санітарної рада існувала досить короткий час. Уже в січні 1918 року, після проголошення незалежності УНР, у структурі Ради Народних Міністрів замість нього було засновано Головну медико-санітарну управу¹. Першим директором управи став Б. Матюшенко, згодом його замінив Є. Лукасевич. Управа входила до складу Міністерства внутрішніх справ. У зв'язку зі зміною політичної ситуації, обумовленої громадянською війною, переходом на окремих територіях влади від УЦР до більшовиків і навпаки, управа суттєвих змін в існуючу систему охорони здоров'я внести так і не змогла.

Другий етап у формуванні української державності відноситься до періоду правління гетьмана П. Скоропадського. Цей період розпочався після падіння УЦР в кінці квітня 1918 р., тривав сім з половиною місяців, від 29 квітня до 18 грудня 1918 р., і ознаменувався проголошенням Української Держави (далі - УД) та скасуванням всіх законів УЦР. Безпосередньо в управлінні медико-санітарною справою спостерігалось повернення до дореволюційних форм: відновлення діяльності міських управ з відділами народного здоров'я, губернських та повітових земських управ з санітарними бюро. Але для історії управління українською медициною період гетьманату особливо знаменний тим, що саме цей уряд вперше в історії України на початку травня 1918 р. заснував власний національний орган

централізованого управління медичною справою на рівні міністерства – Міністерство народного здоров'я і опікування, яке об'єднало в собі Головну медично-санітарну управу, Департамент опікування та всі підлеглі їм інституції². Першим міністром став В. Любинський³.

Третій етап — етап правління Директорії (з 18 грудня 1918 р. до другої половини 1919 р.), створеної опозиційним щодо гетьмана Українським національним союзом. Були повернені закони й норми часів УНР. Міністерство народного здоров'я та опіки було збережено в складі Ради Народних Міністрів, його очолив Б. Матюшенко.

Протягом 1919-1920 рр. уряд Директорії перебував послідовно у м. Вінниці, м. Рівному, тимчасовій столиці УНР – м. Кам'янець-Подільському та на території Польщі. Склад уряду змінювався. В 1919 р. керуючими міністерства призначались О. Корчак-Чепурківський та М. Білоус, міністром — Д. Одрина, в 1920 р. — міністром став С. Стемпковський, в 1921 р. — виконання обов'язків міністра народного здоров'я та опіки було покладено на І.Липу⁴, а згодом на М.Левицького⁵. Міністерство було ліквідовано законом Ради Народних Міністрів від 1 вересня 1921 р., всі його справи передавались Міністерству внутрішніх справ⁶.

Міністерство народного здоров'я й опіки УНР відало всіма питаннями, що торкались санітарної впорядкованості, медичної допомоги й опіки населення. Треба зазначити, що контроль за станом медичного обслуговування громадян здійснювався не тільки на території України, а також поза її межами. У фонді міститься закон Ради Народних Міністрів про об'єднання справи евакуації військовополонених і допомоги українським біженцям в поверненні їх на батьківщину в Міністерстві народного здоров'я і опіки (оп. 2, спр. 2, арк. 3-3зв.). Основними функціями міністерства були:

- організація охорони здоров'я цивільного населення;
- забезпечення разом з Міністерством військових справ санітарної опіки торговельного флоту, медичного обслуговування військових;

- сприяння Міністерству внутрішніх справ у репатріації українських громадян, допомога полоненим;
- разом з Міністерством закордонних справ - повернення емігрантів-українців з-за кордону, опіка інтернованих;
- співпраця з Міністерством торгівлі у справі придбання лікувальних засобів.

До складу міністерства входили:

- департамент лікарської допомоги і шпитальних справ;
- санітарний департамент;
- департамент державного опікування;
- департамент загальної канцелярії;
- управління Головноуповноваженого по евакуації військовополонених та біженців;
- дорадчий орган - Центральна санітарна-епідемічна рада;
- окремі відділи - медичної освіти, санітарно-технічний, санітарної статистики, інформаційно-видавничий, фармацевтичний, медичної експертизи та судової медицини.

Документи фонду ілюструють історію створення Міністерства народного здоров'я та опіки, його діяльності на терені України, на еміграції, а також подальшої ліквідації. У фонді зберігаються:

- статут Міністерства народного здоров'я і опіки УНР (оп. 4, спр. 1, арк. 1-14зв.);
- засадний санітарно-лікарський статут (оп. 1, спр. 63, арк. 2-4зв.);
- пояснювальна записка до статуту (оп. 1, спр. 63, арк. 5-6);
- план структури міністерства (оп. 1, спр. 58, арк. 10);
- лист директора департаменту загальних справ до Міністерства народного господарства про структуру міністерства (оп. 2, спр. 1, арк. 205-205зв.);

- план діяльності міністерства до повернення в Україну (оп. 1, спр. 14, арк. 22-23зв.);
- план діяльності медичного і санітарного департаментів (оп. 1, спр. 66, арк. 6-9зв.);
- доповіді міністра народного здоров'я і опіки Голові Ради Народних Міністрів про діяльність міністерства на терені Польщі (оп. 1, спр. 14);
- доповідь міністра народного здоров'я і опіки про діяльність міністерства в м.Ченстохові (оп. 1, спр. 8, арк. 46-47);
- журнали засідань ради міністра народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 9; оп. 1, спр. 43, арк. 51-56);
- доповідь М. Левицького до Ради Народних Міністрів про стан, діяльність та необхідність ліквідації міністерства (оп. 4, спр. 6, арк. 3-5зв.);
- витяг з журналу засідання Ради Народних Міністрів про ліквідацію міністерства (оп. 1, спр. 10, арк. 75).

Крім того у фонді містяться ряд фінансових документів Міністерства народного здоров'я і опіки, такі як:

- кошториси міністерства (оп. 1, спр. 2, арк. 124-129; оп. 2, спр. 12, арк. 1-11зв.; оп. 1, спр. 2, арк. 26-45; оп. 1, спр. 44, арк. 5-6);
- відомості та видаткові розписи (оп. 3, спр. 11).

На міністерство було покладено завдання стосовно розробки правил, інструкцій щодо санітарно-гігієнічних норм, догляду за їх дотриманням, а також проведення протиепідемічних заходів. Маємо у фонді:

- закон РНМ про тимчасові правила боротьби проти інфекційних хвороб в Україні та асигнування на цю боротьбу (оп. 2, спр. 13, арк. 16);
- законопроект про догляд за виробами і продажем сурогатів споживчих продуктів та предметів загального вжитку (оп. 1, спр. 63, арк. 23-23зв.);
- законопроект про примусове щеплення проти віспи (оп. 1, спр. 64, арк. 11-12);

- тимчасовий статут перестереження та боротьби проти пошестних хвороб (оп. 2, спр. 2, арк. 13-13зв.);

- пояснювальну записку до закону про асигнування в розпорядження Міністерства народного здоров'я і опіки коштів на боротьбу з пошестями та здійснення санітарних заходів (оп. 1, спр. 77, арк. 116-119);

- розпорядження директора санітарного департаменту про встановлення санітарного контролю над особами, які прибувають з-за кордону (оп. 1, спр. 64, арк. 9-10);

- проект організації прикордонної санітарної застави (оп. 1, спр. 63, арк. 25-30зв.);

- інструкція про діяльність медично-санітарних та опікунських установ (оп. 1, спр. 61, арк. 5);

- правила боротьби з сухотами та засоби поборювання їх поміж суспільством УНР (оп. 1, спр. 63, арк. 19-22).

Одним з завдань покладених на Міністерство народного здоров'я і опіки була робота щодо соціального захисту та забезпечення різних верств населення. У фонді містяться:

- протокол засідання ради Міністерства внутрішніх справ про систему та принципи видачі матеріальної допомоги родинам урядовців та громадян, які залишились на окупованій території (оп. 1, спр. 7, арк. 32);

- законопроект про утворення при Міністерстві народного здоров'я і опіки комісії по розгляду і задоволенню прохань співробітників і урядовців всіх державних установ і інституцій та їх родин про видачу грошової допомоги з приводу втрат при виконанні службових обов'язків під час війни (оп. 3, спр. 8, арк. 1-2);

- доповідь міністра народного здоров'я і опіки про асигнування коштів для допомоги родинам урядовців та громадянам, які залишились на окупованій території (оп. 1, спр. 7, арк. 4-5);

- доповідь директору департаменту опікування Міністерства народного здоров'я і опіки про організацію постійної комісії для розгляду питань щодо соціального забезпечення (оп. 1, спр. 9, арк. 2-23в.);

- інструкція щодо надання допомоги урядовцям і громадянам УНР, родини яких залишились на окупованій території (оп. 1, спр. 9, арк. 22);

- інструкція щодо видачі Міністерством народного здоров'я і опіки стипендій фельдшерам, які вступили до медичних факультетів державних університетів (оп. 1, спр. 9, арк. 48-48зв.).

Міністерство народного здоров'я і опіки піклувалось захистом військових, їх родин, інвалідів. Маємо у фондї:

- правила про надання одноразової допомоги військовослужбовцям та їх родинам (оп. 1, спр. 49, арк. 58-66зв.);

- інструкція медичним комісіям щодо приймання на військову службу (оп. 3, спр. 13, арк. 31-34);

- список недуг та тілесних вад, внаслідок яких призвані до армії звільняються від військової служби (оп. 1, спр. 67, арк. 25-33).

- статут Всеукраїнської спілки військових інвалідів УНР (оп. 1, спр. 48, арк. 74-89);

- доповідь міністра народного здоров'я і опіки в справі опіки над військовими інвалідами (оп. 1, спр. 14, арк. 34-34зв.);

- доповідь міністра народного здоров'я і опіки в справі опіки над інвалідами в м. Ченстохові (оп. 2, спр. 4, арк. 68-69зв.);

- наказ головної управи Війська УНР про заснування в м. Тарнові Української спілки військових інвалідів (оп. 1, спр. 48, арк. 36);

- лист Української спілки військових інвалідів, м.Тарнів, до Міністерства народного здоров'я і опіки про виділення коштів для організації спілок інвалідів в таборах інтернованих (оп. 1, спр. 13, арк. 21);

- лист Української спілки військових інвалідів в м.Тарнові про заснування спілок в таборах інтернованих (оп. 1, спр. 48, арк. 44);

- обіжник Міністерства народного здоров'я і опіки про організацію в таборах інтернованих в Польщі спілок інвалідів (оп. 1, спр. 9, арк. 36-36зв.);

- журнал засідання ради міністра народного здоров'я і опіки про реєстрацію інвалідів на терені Польщі (оп. 1, спр. 9, арк. 72).

Міністерство провадило роботу з організації опіки над дітьми та материнством. Для вирішення цієї проблеми було започатковано інститут опікунських рад. Проводилась щорічна реєстрація дітей-сиріт, вирішувались проблеми з їх харчуванням, медичним наглядом, навчанням. Для здійснення санітарного нагляду в школах було започатковано посаду шкільного лікаря. У документах фонду маємо:

- доповідь до департаменту опікування Міністерства народного здоров'я і опіки щодо утворення опікунських рад (оп. 1, спр. 51, арк. 30-30зв., 33-33зв.);

- журнал засідання ради міністра народного здоров'я і опіки про організацію на еміграції притулку для дітей-сиріт (оп. 1, спр. 9, арк. 43);

- журнал засідання ради міністра народного здоров'я і опіки про організацію справи охорони материнства та грудних дітей в м.Ченстохові (оп. 1, спр. 9, арк. 44);

- доповідь М. Тимченка Міністру народного здоров'я і опіки про охорону материнства та грудних дітей на еміграції (оп. 1, спр. 51, арк. 66-67зв.);

- статут Українського товариства опіки над бездомними дітьми та дітьми жертв війни, м. Тарнів, (оп. 1, спр. 51, арк. 13-19);

- протокол наради при департаменті опікування Міністерства народного здоров'я й опікування в справі організації Всеукраїнського комітету охорони дитинства (оп. 1, спр. 51, арк. 99-100).

Міністерство народного здоров'я і опіки провадило роботу з покращення умов проживання українців в таборах інтернованих. Для цього

організовувались медичні огляди, відкривались їдальні, крамниці, тощо. Серед документів фонду маємо:

- лист С. Петлюри до Голови Ради Народних Міністрів про надання допомоги інтернованим в Польщі (оп. 1, спр. 8, арк. 42-43);

- доповідь санітарної управи Військового міністерства товаришу міністра народного здоров'я і опіки про становище інтернованих в таборах на терені Польщі (оп. 2, спр. 4, арк. 12-18);

- витяг з доповіді начальника військово-похідної канцелярії Головного отамана Війська УНР про стан армії після переходу р. Збруч для прийняття заходів щодо полегшення становища вояків (оп. 1, спр. 18, арк. 8-8зв.);

- доповідь виконуючого обов'язки директора департаменту опікування міністру народного здоров'я і опіки про організацію в м. Тарнові їдальні (оп. 2, спр. 4, арк. 22-24зв.);

- доповідь віце-директора санітарного департаменту про заснування в м. Ченстохові студентської їдальні (оп. 1, спр. 9, арк. 4-4зв.).

Міністерство співпрацювало з різними організаціями та товариствами. Особливо тісна співпраця відбувалась з Українським товариством Червоного Хреста. Українське товариство Червоного Хреста — публічно-правова гуманітарна громадська організація, завданням якої була допомога громадянам, які мешкали на території України та перебували в еміграції. Філії товариства утворювались в різних містах України та поза її межами. За їх ініціативою організовувались благодійні збори, амбулаторії, лазні, пральні, харчові пункти, крамниці, надавалась матеріальна допомога пораненим і хворим, які перебували на лікуванні у шпиталях. Крім того Український Червоний Хрест співпрацював з іноземними товариствами Червоного Хреста щодо постачання медикаментів і перев'язних матеріалів. У фонді містяться:

- витяг з журналу засідання фінансової комісії про асигнування коштів Міністерству народного здоров'я і опіки для видачі субсидій головній управі Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 15, арк. 14-16);

- проект постанови Ради Народних Міністрів про асигнування Міністерству народного здоров'я та опіки коштів для фінансування діяльності Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 2, арк. 78);
- пояснювальна записка до постанови (оп. 1, спр. 2, арк. 79-83зв.);
- законопроект Ради Народних Міністрів про оподаткування пасажирських квитків і багажних квитанцій на шляхах України на користь Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 23, арк. 44);
- журнал засідання ради міністра народного здоров'я і опіки про співпрацю з Українським товариством Червоного Хреста (оп. 1, спр. 9, арк. 38);
- принципи взаємодії Українського товариства Червоного Хреста та Міністерства народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 23, арк. 36);
- доповідь уповноваженого Українського товариства Червоного Хреста про становище і діяльність товариства закордоном (оп. 1, спр. 23, арк. 78-89);
- лист Українського товариства Червоного Хреста до Міністерства народного здоров'я і опіки про вибори головної управи товариства (оп. 1, спр. 23, арк. 8-9);
- лист головної управи Українського товариства Червоного Хреста до Міністерства народного здоров'я і опіки про її діяльність (оп. 1, спр. 23, арк. 23-24);
- штат головної управи Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 2, арк. 71);
- протокол засідання головної управи Українського товариства Червоного Хреста на терені Польщі про заснування відділу у м. Ланцуті (оп. 1, спр. 49, арк. 31);
- доповідь віце-директора санітарного департаменту про ревізію діяльності філії Українського Червоного Хреста в м. Ченстохові (оп. 1, спр. 9, арк. 15-17зв.);

- звіт про діяльність філії Українського Червоного Хреста при діючій армії УНР (оп. 1, спр. 77, арк. 2-5);

- лист управи філії Українського Червоного Хреста при діючій армії УНР про її повноваження (оп. 1, спр. 77, арк. 66-67);

- лист Міністерства народного господарства до Міністерства народного здоров'я і опікування про дарування медикаментів Шведським товариством Червоного Хреста (оп. 1, спр. 2, арк. 160);

- меморіал Українського товариства Червоного Хреста до Італійського Червоного Хреста про організацію боротьби з пошестями в Україні (оп. 1, спр. 23, арк. 90-93);

- меморіал Українського товариства Червоного Хреста для допомоги полоненим в Австрії в справі санітарного постачання (оп. 1, спр. 23, арк. 94-96зв.);

- кошториси Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 2, арк. 46-47; оп. 1, спр. 77, арк. 11-39);

- пояснювальна записка до кошторису Українського товариства Червоного Хреста (оп. 1, спр. 2, арк. 50-53).

У фонді маємо документи, які стосуються діяльності Українського товариства Блакитного Хреста, а саме:

- статут Українського товариства Блакитного Хреста (оп. 1, спр. 9, арк. 59-67зв.);

- витяг з журналу засідання Ради Народних Міністрів про складання статуту Українського товариства Блакитного Хреста (оп. 1, спр. 9, арк. 28);

- висновок ради міністра народного здоров'я і опіки в справі діяльності в Україні товариства Блакитного Хреста (оп. 1, спр. 9, арк. 57-57зв.);

- витяг з журналу засідання фінансової комісії про видачу асигнувань Українському товариству Блакитного Хреста (оп. 1, спр. 9, арк. 29);

- лист головної управи Українського товариства Блакитного Хреста до Ради Народних Міністрів про виділення коштів для організації в м. Тарнові амбулаторії (оп. 1, спр. 9, арк. 30-30зв.).

Ще одна медично-санітарна організація, з якою співпрацювало міністерство — це Ліга боротьби з епідемічними хворобами в Україні. Метою її було поліпшення санітарних умов для населення. Ліга заснувала лікарні, амбулаторії, дезінфекційні загони, бактеріологічні кабінети, організувала читання лекцій, виставки, з'їзди, курси, видавала періодичні і неперіодичні друковані видання. Маємо у фонді статут Ліги боротьби з епідемічними хворобами в Україні (оп. 1, спр. 62, арк. 1-3зв.).

У фонді містяться документи, щодо співпраці Міністерства народного здоров'я і опіки та Українського горожанського комітету у м. Львові. За ініціативою комітету здійснювалась допомога біженцям, провадилась культурно-освітня робота. Серед документів фонду маємо:

- закон Ради Народних Міністрів про асигнування Міністерству народного здоров'я і опіки коштів для видачі субсидій Українському горожанському комітету (оп. 2, спр. 4, арк. 127);

- постанову Ради Народних Міністрів про асигнування в розпорядження Міністерства народного здоров'я і опіки коштів для видачі субсидій Українському горожанському комітету (оп. 1, спр. 15, арк. 45);

- звіти Українського горожанського комітету про діяльність (оп. 1, спр. 1, арк. 312-312зв., 330-341;);

- лист Українського горожанського комітету про надання допомоги біженцям та створення при комітеті окремої Секції біженців з Великої України (оп. 1, спр. 1, арк. 311);

- лист Українського горожанського комітету до голови Ради Народних Міністрів про надання допомоги емігрантам з Наддніпрянської України (оп. 2, спр. 4, арк. 148-149).

Крім вище названих, маємо у фонді документи щодо співпраці Міністерства народного здоров'я і опіки з Комітетом біженців з України, Союзом українок у м. Ченстохові, :

- лист Комітету біженців з України про організацію в м. Ченстохові їдальні (оп. 1, спр. 6, арк. 1-3зв.);

- звіт Союзу українок у м. Ченстохові про діяльність (оп. 1, спр. 51, арк. 1-2).

Значний обсяг документів фонду — це документи, що стосуються особового складу міністерства, а саме, накази, особові справи, списки, тощо. Наприклад, у фонді містяться:

- проект штатів Міністерства народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 14, арк. 40);

- накази управління Головноуповноваженого уряду УНР про призначення та звільнення службовців Міністерства народного здоров'я та опікування (оп. 1, спр. 4);

- накази по Міністерству народного здоров'я і опіки про призначення (оп. 1, спр. 5, арк. 20, 36, 38-39; оп. 2, спр. 14, арк. 1-17);

- накази по департаменту загальних справ Міністерства народного здоров'я і опіки про призначення (оп. 2, спр. 5);

- наказ Б. Матюшенка про призначення його міністром народного здоров'я і опіки (оп. 2, спр. 4, арк. 159-159зв.);

- наказ Д. Одрини про призначення його міністром народного здоров'я і опіки (оп. 2, спр. 4, арк. 209);

- наказ Директорії УНР про призначення С. Стемповського міністром народного здоров'я і опіки (оп. 2, спр. 17, арк. 38);

- наказ Директорії УНР про призначення М. Левицького товаришем міністра народного здоров'я і опіки (оп. 3, спр. 13, арк. 1);

- внесення Голови Ради Народних Міністрів П. Пилипчука кандидатури М. Левицького на посаду міністра народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 12, арк. 37);

- наказ по Міністерству народного здоров'я і опіки про виконання обов'язків міністра М. Левицьким (оп. 1, спр. 3, арк. 36);

- особова справа А. Животка (оп. 1, спр. 29);

- автобіографія М. Левицького (оп. 3, спр. 13, арк. 2);

- особова справа М. Левицького (оп. 1, спр. 33);

- особова справа І. Липи (оп. 1, спр. 34);

- особова справа Є. Лукаевича (оп. 1, спр. 35);

- особова справа М. Тимченка (оп. 1, спр. 40);

- списки біженців з України, які працюють в Міністерстві народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 13, арк. 30);

- списки співробітників Міністерства народного здоров'я і опіки (оп. 1, спр. 14, арк. 39; оп. 1, спр. 16, арк. 7-8).

Документи фонду ілюструють не лише діяльність Міністерства народного здоров'я і опіки, а й діяльність інших урядових інституцій. Так у фонді маємо закони та постанови Ради Народних Міністрів, доповіді, обіжники міністерств УНР, тощо:

- закон про тимчасове верховне управління та порядок законодавства в УНР (оп. 1, спр. 12, арк. 24зв.-25);

- закон про Державну народну раду УНР (оп. 1, спр. 12, арк. 25-26зв.);

- закон про встановлення тимчасових окладів для евакуйованих з території Надніпрянської України службовців центральних і місцевих установ УНР всіх відомств (оп. 1, спр. 5, арк. 1-2зв.);

- закон про поліпшення матеріального стану службовців місцевих державних установ, що підлягають УНР (оп. 1, спр. 5, арк. 3-4);

- закон про надання фельдшерам, які скінчили фельдшерські школи, права на вступ до медичного факультету державних університетів (оп. 1, спр. 9, арк. 46);
- закон про доповнення до закону “Про вище військове управління” (оп. 1, спр. 12, арк. 14);
- закон про Раду Республіки (оп. 1, спр. 12, арк. 4- 4зв.);
- закон Ради Республіки про амністію (оп. 1, спр. 5, арк. 13);
- закон Ради Республіки про видачу допомоги міністрам, керуючим міністерствами та товаришам міністрів при залишенні ними посад (оп. 1, спр. 5, арк. 16);
- закон Ради Республіки про тимчасові правила складання кошторисів на 1921 р. (оп. 1, спр. 5, арк. 18);
- закон Ради Республіки про тимчасовий порядок досудового переведення справ про службові переступи урядовців УНР (оп. 1, спр. 12, арк. 17-17зв.);
- постанова Ради Народних Міністрів про асигнування коштів для надання допомоги родинам урядовців і громадянам, які залишились на окупованій території УНР (оп.1, спр.7, арк.3);
- постанова Ради Народних Міністрів про асигнування для Міністерства народного здоров'я і опіки коштів для закупівлі медикаментів (оп. 1, спр. 12, арк. 3);
- постанова Ради Народних Міністрів про порядок задоволення утримання службовців держаних установ (оп. 1, спр. 5, арк. 9);
- декларація уряду УНР, виголошена Головою Ради Народних Міністрів В.Прокоповичем на XVIII пленумі Ради Республіки, щодо напрямку та характеру діяльності уряду (оп. 1, спр. 8, арк. 30-33зв.);
- журнали засідань Ради Народних Міністрів (оп. 1, спр. 10; оп. 2, спр. 15; оп. 2, спр. 18);

- проект загального статуту міністерств УНР, прийнятий Малою Радою міністрів (оп. 1, спр. 15, арк. 48-59зв.);
- регулямін міністерств УНР (оп. 1, спр. 61, арк. 7-18);
- адміністративний поділ Міністерства шляхів УНР (оп. 2, спр. 17, арк. 35);
- законопроект Міністерства праці УНР про інспекцію праці (оп. 1, спр. 70, арк. 7-8);
- статут інспекції праці Міністерства праці УНР (оп. 1, спр. 62, арк. 4-4зв.);
- списки співробітників Військового міністерства УНР (оп. 1, спр. 7, арк. 10-26);
- доповідь міністра юстиції про призначення та звільнення урядовців (оп. 1, спр. 8, арк. 37-37зв.);
- наказ Директорії УНР про звільнення А. Лівницького з уряду Голови Ради Народних Міністрів і міністра юстиції (оп. 1, спр. 12, арк. 19);
- наказ Директорії УНР про іменування В. Прокоповича на уряд Голови Ради Народних Міністрів (оп. 1, спр. 12, арк. 18);
- внесення Голови Ради Народних Міністрів В. Прокоповича кандидатур на посади членів Ради Народних Міністрів (оп. 1, спр. 12, арк. 20);
- наказ В. Прокоповича про складання ним обов'язків Голови Ради Народних Міністрів (оп. 1, спр. 8, арк. 57);
- наказ А. Лівницького про виконання ним обов'язків Голови Ради Народних Міністрів (оп. 1, спр. 8, арк. 57);
- наказ Директорії УНР про іменування П. Пилипчука на уряд Голови Ради Народних Міністрів і міністра фінансів (оп. 1, спр. 12, арк. 31).

Таким чином, документи фонду є достатньо інформативними. Ці матеріали сприяють дослідженню не лише історії становлення медико-санітарної справи України та діяльності Міністерства народного здоров'я і

опіки УНР, а й діяльність інших урядових інституцій УНР, як на терені України, так і на еміграції.

[1](#)Вістник Ради Народних Міністрів. - № 11. - 1918. - С. 3

[2](#)Державний вістник. - № 8. - 1918. - С. 1

[3](#)ЦДАВО України. - Ф. 1216. - Оп. 1. - Спр. 16. - Арк. 30

[4](#)ЦДАВО України. - Ф. 1604. - Оп. 1. - Спр. 12. - Арк. 20

[5](#)ЦДАВО України. Ф.1604. - Оп.1. - Спр.12. - Арк.37

[6](#)Вістник Державних Законів для всіх земель Української Народної Республіки. - Вип.2. - 1921. - С. 13